

6 Topaketak! Encuentros

DONOSTIA – SAN SEBASTIÁN / OTSAILAK 17–18 FEBRERO 2022

AURKIBIDEA

SARRERA	3	“Landa eremuko emakume indigenak erauzketa-industriaren eta botere korporatiboaren aurrean” PANELA	29
INAUGURAZIO-PANELA “Sexu-politikak eta erronka feministak pandemiaren eta erasoaldi neoliberalaren garai hauetan”	5	<u>Honduras</u> : <i>Botere korporatiboaren zigorgabetasunaren aurka borrokatzen. Justizia Berta Caceresentzat</i>	29
Nalu de Faria da Silva.....	5	<u>Ekador</u> : <i>Ekadorreko emakume indigenak naturaren eta beren lurraldeen defentsan</i>	30
Justa Montero.....	7	Galderak.....	31
Galderak.....	9	Gakoak.....	32
Gakoak.....	10	“Sexualitateak eta gorputz ez-normatiboak: moralismoak, gorroto-delituak eta bestelako fobiak” PANELA	36
“Generoaren aurkako kanpainak, arrazakeria eta neoliberalismoa Europan eta Latinoamerikan” PANELA	13	<u>India</u> : <i>Suspend judgment! Sex work, sexual and bodily diversity... and other forms of stigma and marginalization</i>	36
<u>Hungria</u> : <i>Resistance actions from the LGBTIQ+ movement against the anti-gender politics of the autocratic Orban government</i>	13	<u>Estatua</u> : <i>Kobertsio-terapiak eta erlijio-fundamentalismoak... ez uste bezain urrun</i>	37
<u>Nikaragua</u> : <i>Zer ari da gertatzen Nikaraguan? Daniel Ortégaren gobernuaren eta talde fundamentalisten arteko aliantzak</i>	14	<u>Honduras</u> : <i>Hondurasko Trans aktibismoa eta bere erresistentzia moduak</i>	38
<u>Brasil</u> : <i>Generoaren aurkako kanpainak, arrazakeria eta neoliberalismoa, Bolsonaroren Brasilen</i>	15	<u>Estatua</u> : <i>Askatasunaren feminismoaren alde. Sexu-arauen, purutasunen eta moralismoen aurka</i>	39
<u>Estatua</u> : <i>Eskuin muturra Espainiako estatuan, eta honek erlijio-fundamentalismoekin dituen konbergentziak</i>	16	Galderak.....	41
Galderak.....	17	Gakoak.....	42
Gakoak.....	18	ONDORIOAK	48
“Gorputzak eta lurraldeak erresistentzian, indarkeriarik gabeko bizitzak eraikitzen” PANELA	22		
<u>Afganistan</u> : <i>Women the Taliban don't want: Resistance from the margins</i>	22		
<u>Etiopia</u> : <i>The war in Ethiopia. Facing once again sexual violence as a weapon of war</i>	23		
Galderak.....	24		
Gakoak.....	25		

SARRERA

Topaketa hauek, Medicus Mundi Gipuzkoak bi urtean behin egungo arazo soziopolitiko desafiatzaileenei eta feminismoarekin eta Giza Eskubideen aldeko borrokarekin dituen elkarguneei aurre egiteko espazio bat sortzeko duen borondateari erantzuten diote, fundamentalismo horien atzean dauden faktore sozial, politiko eta ekonomikoak aztertuz eta praktika eta diskurtso sozial horien aurka irmo dauden ahotsak zabalduz. Zehazki, fundamentalismo politikoez, ekonomikoek, erlijiosoek eta kulturek sexu- eta ugalketa- eskubideetan duten eraginari buruzko VI. Topaketetan, gaur egungo testuinguru politikoa eta gaur egun fundamentalismoek pertsonen askatasunen eta eskubideen urraketan, bereziki sexu-eskubideetan eta ugalketa-eskubideetan (hemendik aurrera: DDSSYRR, derechos sexuales y reproductivos), jokatzen jarraitzen duten paperak izan dira aztergai.

Fundamentalismoak beren adierazpen kultural, erlijioso, ekonomiko edo politiko ugarietan ulertzen ditugu, pentsamendu bakar eta aldaezina gizartearentzako arau gisa defendatzen dutenak, eta gizakiarentzat oro har eta bereziki DDSSYRRen jardunarentzat ondorio kaltegarriak dituztenak.

Bizi izan dugun osasun-krisiaren testuinguruan, egiaztatu ahal izan dugu tokikoa ez zela inoiz hain globala izan, ezta globala hain tokikoa. Egunero, ekitate eza gero eta handiago eta lotsagarriago delaren lekuko gara, baita polarizazio handien testuinguru mundialaren lekuko ere. Eskuindarrek elementu komunak adierazten dituzte, generoaren aurkako politikak, politika arrazistak, ekologisten aurkakoak eta emakumeek eta LGTBIQ+¹ kolektiboak azken hamarkadetan lortutako askatasun eta eskubideen aurkakoak defendatuz.

Horregatik guztiagatik, Indiako CREA erakunde feministekin eta Peruko Manuela Ramos Mugimendurekin lankidetzan, VI. Topaketa hauek gaur egungo arazo soziopolitiko desafiatzaileenei eta feminismoarekin eta Giza Eskubideen aldeko borrokarekin dituzten intersekzioei aurre egiteko gune izan nahi izan dute, fundamentalismo horien atzean dauden faktore sozial, politiko eta ekonomiko desberdinak aztertuz, eta praktika horien aurka dauden diskurtso sozialak eta ekonomikoak zabalduz.

Horretarako, hainbat herrialde eta borrokatako pertsona eta mugimendu ordezkariak gonbidatu dira, fundamentalismoak zein modutan agertzen diren erakusteko, eta, aldi berean, horiei aurre egiteko hainbat estrategia partekatu dituzte. Horrek guztiak aukera eman digu fundamentalismoetan elementu komunak identifikatzeko, politika eta erresistentzia birpentsatzeko, eraldaketa birirudikatze eta borroka-estrategiak berritzeko gakoak erreskatatzeko.

¹ Testuan zehar izendapena bateratu dugu, LGTBIQ+ erabiliz.

6 Topaketak! Encuentros

DOMINGO - SAN SEBASTIÁN / OTZALAE 11-18 FEBRERO 2023

**PLAZA
MONTANO
PLAZA
MONTANO**

Fundamentalismo político, económico, religioso eta kulturalen inpaktua azter eta argitatu eztabaidean

Impacto de los fundamentalismos políticos, económicos, religiosos y culturales en los derechos sexuales y reproductivos

HAZTEK HAZTEKIN ONTZE GUKO PROTOKOLOA
INTEKSTAZIOAN ONTZE GUKO PROZESUA

1200 minutu baino luzeago de batez beste eztabaidean ezin dira sartu.
Inskribazioa gratukoa baina ez, gertatzen 18 de febrero.

www.medioculturalgipuzkoa.eus

1. 945 91 01 00 / info.gipuzkoa@mediocultural.eus
www.medioculturalgipuzkoa.eus

RETHINK, REIMAGINE, RECONNECT
BIR-PENTSATU, BIRIRUDIKATU ETA, BIR-ABIATU!

PANELAK²

INAUGURAZIO-PANELA “Sexu-politikak eta erronka feministak pandemiaren eta erasoaldi neoliberalaren garai hauetan”

Nalu de Faria da Silva, psikologoa eta feminista. Emakumeen Mundu Martxaren Nazioarteko Batzordeko eta Sempreviva Erakunde Feministako kidea.

Egungo testuingurua

Aurrekaririk gabeko krisi-testuinguru batean gaude, sistemikoa dena. Esparru horretan, covid-ak desberdintasunak areagotu ditu eta arrazakeria, LGTBIQ+-fobia eta lurraldeen gaineko kolonialismoaren eta kapitalaren praktikak indartu ditu.

Aldi berean, feminismoan oinarriturik honako eztabaidetan sakondu da:

- Estatuaren rola, pribatizazioa, desdemokratizazioa
- Krisiaren dimentsio ekologikoa
- Bizitzaren ugalketa
- Batez ere, zer esan nahi duen neoliberalismo eta kapitalismo horrek, zein den bere arrazionaltasuna, nola ezartzen diren bere dinamikak zentzu berriekin, baina mekanismo berberekin (gorputz eta lurraldeen kontrola eta ustiapena, indarkeria, ondasun komunen suntsipena, mugimenduen eta migratzaileen jazarpena).

Ildo horretan, joera neokontserbadorista handia ikusten dugu, neoliberalismoa merkantilizazioaren eta merkataritza askearen ideian oinarritzen baita, bai eta eguneroko bizitza eta harremanak antolatzen dituen moral kontserbadorean ere. Horretaz jabetzea funtsezkoa da DDSSYRRen egungo egoera aztertzeko.

Historikoa

Neoliberalismoa hainbat garaitatik igaro da.

Lehenengo urteetan, langileen antolamendua suntsitzea, subjektuak bereiztea (alde batetik, borroka historikoak dituen langile-klasea; eta bestetik, emakumeak, komunitate beltzak, LGTBIQ+) eta lana kontrolatzean zentratze da; horretarako, dibisionismo eta klase-

² Erakunde-antolatzaileak ez dira parte hartzaileen iritzien arduradun egiten, iritzi ezberdinen elkartrukea eta hausnarketa bultzatzea bilatzea dute helburu.

banaketaren salaketa gurutzatuak sustatzen ditu. Horren aurrean, feministek batasuna sustatzen dute, langile-klase pluralaren kontzientziatik.

Aldi berean, feminitate-eredu bat ezartzen da, eta gorputzen kontrola bilatzen da: betiereko gaztetasuna, argaltasuna, klase eta arrazaren arabera emakumeen hierarkizazioa. Feminitatearen irudia herri askotan hegemonikoa izatea eta ezaugarri tradizionalak izatea lortzen da, gauza natural eta desiragarri gisa sustatzen da.

Hala ere, 90eko hamarkadaren amaierara arte neoliberalismoa oraindik ez da ulertzen, Emakumeen Mundu Martxak inpaktuak ikusten zituen, baina ez zituen ulertzen politika neoliberalen dimentsio sexual eta patriarkal egituratzailea eta emakumeen arteko desberdintasunen sakotasuna.

Jarraian, 2000. urtean, beste mundializazio baten aldeko mugimendua hazi egin zen, neoliberalismoaren aurkako borroka gogorra eta konkista batzuk gertatu ziren, hala ere gero kontraeraso bat ikusi zen eta korporazioek estatuen kontrola indartu zuten. Ziklo honetako gobernu aurrerakoiek ez dute lortu merkatu-logikari kontraerartzea, eta, beraz, politika birbanatzaileak planteatzen dituzte, baina ekonomia antolatzeke moduari erasorik egin gabe. Era berean, mugak dituzte sexu- eta ugalketa-politikei dagokienez: gobernuak horri heltzen dioten bakoitzean, erreakzio handia dago horren aurka, eta atzera egiten dute.

2010ean, eskuin muturra indarrez sartu zen, eta ultraeskuineko plataformak antolatu ziren bi gai egituratzaileekin: genero-ideologia eta marxismo kulturalaren salaketa.

Alde batetik, politika (ustelkeria) eta arlo soziala eta publikoa deskalifikatuz funtzionatzen dute, eskuineko populismoa inposatzeko. Bestalde, merkatuan, metaketarako joera dago, ondasun naturalak eskuratzeko eta funts publikoekiko jatorria erakusteko joera.

Azkenik, lehen aipatutako planoek – Ekonomia neoliberal eta kultura neokontserbadorea – familia dute gako: zaintzaren antolatzailea, Estatuaren osagarria eta banakako mailan ustiatutako lan-hornitzailea. Hori bermatzeko, eliza pentekostaletan sozializazioa sustatzen da. Eliza horiek oparotasunaren ideologia jarraitzen dute, banakako ekintzaitatik eta familia gehienek errealitatearekin bat ez datozen familia-balio kontserbadoreetatik abiatuta.

Mugimendu feministatik, nola begiratzen zaio agertoki honi?

Hiru dira funtsezko gakoak:

➤ Aintzatespena eta memoria:

- Hala eta guztiz ere, erresistentziak eta borroka jarraitzen dute.
- Mendeetan zehar herrietatik eta emakumeetatik eraikitako erantzunak berreskuratzea.

- Subjektu politikoa eta agendak
 - Feminismoa emantzipatzailetzat jotzen da ereduari, dikotomia publiko/pribatuari, politiko/personalari eta subjektibotasunak eraikitzeari buruz duen ikuspegi kritikoagatik. Eztabaidak gero eta antzekoagoak dira munduko hainbat lekutan, subjektuengandik bereizi gabeko agendak dituzte eta haien aniztasuna mugimenduan, premia eta subjektibotasun guztiak txertatzen dituzte.
 - Munduko hainbat lekutan eta hainbat sektoretan (nekazariak, herri indigenak, LGBTIQ+, komunitate beltzak) mugimendu gisa eta beste gizarte-mugimenduekin dituen loturetan hazi da. Subjektu politiko bihurtu da, eraldaketarako beste indar batzuekin batera, eta ikuspegi feminista prozesu guztietan jartzea du helburu, urratsez urrats elkarrekin aurrera egiteko mekanismoak eraikiz.
- Ekintza eta elkartasuna Emakumeen Mundu Martxan:
 - Nazioarteko ekintza: pandemiaren testuinguruan emakumeek gidatutako ekintzekin agerian geratzen da emakumeek eusten diotela bizitzari, komunitateen beharretara hobeto egokitzen direla gobernu-neurriak baino, eta elkartasuna dutela oinarri, gizarte-harremanen, ekonomiaren eta erakunde feministen oinarri gisa.
 - Egungo testuinguruan, garrantzitsua da gai izatea:
 - Militarizazioaren eta gerraren aurkako borrokari ikuspegi antiinperialistatik erantzutea.
 - Ikaskuntza, trukea eta nazioarteko loturak sortzea, tokian tokiko borrokak eta borroka globala sustatzeko.

Justa Montero, ekintzaile feminista eta soziala eta Madrilgo Asanblada Feministako kidea. Feminismo inklusibo, antikapitalista, arrazakeriaren aurkako eta beste mugimendu sozial batzuekin aliantzan dagoen defendatzailea. "%99ko feminismoa" liburuaren egilekidea

Zer suposatu du covid-ak?

Aurretik aztertzen eta pairatzen ari ginen krisi sistemikoa gainditu da. Agerian utzi du:

- Sistema ustiapen-geruzen metaketan eta prekarietatean oinarritzen da. Larrialdi-fasea igaro ondoren, jada ez dira onartu funtsezkoak izan diren lanen baldintzak; gutxieneko batzuk izatea ahalbidetu dute, eta, gainera, emakumeek okupatzen dituzte gehienbat.
- Zer den ingurumen-prekarietatea, zer suposatzen duten planetari egiten zaizkion bio-erasoek: horrek prekarietate handiagoa eta ezberdintasun handiagoa ekarriko du osasun-estalduran

- Zer suposatzen dute indarkeriek etxean: etxea ez da beti eta pertsona guztientzat segurua, are gutxiago konfinamendu egoeran.
- Sistema hauskorra da, eta indarkeria oinarri hartuta, gure normaltasunak funtzionatzen du: komuna dena, bizitzak, baliabideak... ez edukitzea, sakrifizio-eremuak, kutsadura, pobretzen duten industriak eta eskubiderik gabeko lana. Horrela, zapalkuntzen elkargunea bizitza errealean zehazten da, batez ere esplotatutako emakumeen bizitzan eta axola ez duten bizitza guztien bizitzan.
- Badira indargabetzen duten praktikak: laguntza-sareak, komunitate-despentsak, emakumeen erakunde inklusiboak, etab.

Neoliberalismoaren eta diskurtso antifeminismoaren arteko adostasuna.

Osasun-krisiak areagotu eta ikusarazi egiten du feminismoak jada esaten zuen zerbait, sistema jasanezina dela, irtenbideak premiaz eman behar direla, naturarekiko harremanak globalki birplanteatu behar direla, ekonomiaren erdigunean zer egon behar duen (zer ekoitzi behar den eta zertarako), bizitza nola eraiki nahi dugun, harremanak izan behar ditugun eta abar, bizitzak duinak izan daitezten. Feminismoak ikuspegi globalizatzaile batetik jarri du hori agendan: sistemaren aurka egitea eta alternatibak planteatzea. Sistema zer den eta horrek pertsonen bizitzan duen eraginari buruzko eztabaida bultzatu du, bai kapitalaren azterketa makroan, bai emakumeen bizitza zehatzen esperientzien planoan.

Hortik abiatzen da feminismoen aurkako borroka, horien kriminalizazioa eta desmobilizazio soziala ezartzeko ahalegina. Feminismoek krisialdi honetarako irtenbideak eraiki nahi dituzte, eta neoliberalismoak emakumeak irtenbide gisa ikusten ditu.

Zer feminismo eta zer erronka?

“Oihu globalaren” feminismoa eratu da, internazionalista, eredia zalantzan jartzen duena, batzuentzat eskubideak defendatzeak beste batzuentzat eskubideen aukera deuseztatzen ez duena, eta, horren bidez, arazoan eta erronken mapa egin ahal izatea, haien artean hierarkiarik jarri gabe (atzerritartasunaren legea, CIE, ekofeminismoa, transak).

Ez da feminismo liberala, kristalezko sabaia duena, hierarkiak ukitzen ez dituen eta batzuei bakarrik mesede egiten dieten hobekuntzen alde egiten duena.

Erronkak:

- Nolabaiteko ezkerak esparru ekonomiko eta basatia kritikatzeko mugimendu feminista eta LGBTIQ+, erantzuna zatikatzen duela esanez. Mugimendu batzuk eskuineko dinamika nagusian sartzen dira.
- Feminismo antikapitalista eta arrazakeriaren aurkako transmititzea.

- Neoliberalismoak arlo soziala deabrutzean oinarritzen ditu bere erasoak: zerbitzu publikoak, harremanak, komunitarioa. Feminismoak arlo sozialean jarri behar du bere apustua. Hor mobilizazioak eta eskaerak sortzen dira, arlo kolektiboa sustatzen da.
- Punitibismoa: eskuin muturrak emozio negatiboak (beldurra eta segurtasunik eza) mugiarazten ditu beste batzuek (gizon migratzaileek) gure normaltasuna mehatxatzen duten indarkeria-diskurtsoaren bidez. Horri esker, irteera penitibistak eta politika sekuritarioak indartu daitezke. Jarrera transfoboe ere mekanismo berberak erabiltzen dituzte, eta eskubideak ukatzera eta kriminalizatzerara eramaten dute.
- Ekonomiaren eta borroka kulturalen arteko harremana: neoliberalismoak zerikusia du merkatuko kapitalismoarekin eta martxan jarritako makineria moralizatzailearekin (segurtasuna, familia, nazioa). Hori bereizteak eta zerbaitetan zentratzeak ez digu uzten krisira/covid-era planteatzen ari den irteeraren garrantziaren ikuspegi orokorra izaten, faxista ere izan baitaiteke.
- Askatasuna, etsitzeko lehian: Justizia sozialerako funtsezkoa izateaz gain (salaketaren eta kexaren askatasuna, minik, gabeziarik, prekarietaterik, babesgabetasunik gabe), emozio positiboen mobilizatzailea (eraikuntza, bizitza eta alaitasuna) den «askatasuna» kontzeptua lantzea.

GALDERAK

Moderatzailea: Begoña Zabala, Euskal Herriko Emakumeen Munduko Martxaren ordezkaria (EHEMM)

1. Covid-a baino lehen, eraikuntza-, lotura-, kale- eta mugimendu-une bat zegoen. Gero, elkartzea eta kriminalizatzea eragozten dute; bestalde, erakundeek prozesuak bideratzen, ikusezin bihurtzen eta luzatzen dituzte, aldarrikapenak ez dira kolektibizatzen. Online eta instituzioen artean blokeatu egiten da, desbideratu egiten da... Orain, zein unetan gaude? Zer behar dugu?

- A. Kalea, mobilizazioa eta espazio publikoak berreskuratzea: adierazteko espazioak dira, eta feminismoak eskatzen eta proposatzen duenaren irakurketa egiteko aukera ematen diote gizarteari.
- B. Elkartzeko eta hitz egiteko prozesuak abian jartzea eta agendak eta lehentasunak bateratzea.
- C. Gai jakin batzuek guretzat zer esan nahi duten argi uztea: gai orokor bihurtu direnak (adibidez, zaintzak) eta neoliberalismoak hartzen dituenak (adibidez, aniztasuna).

2. Nor arduratzen da familia-ereduaren aldaketek? Bakardadea, logistikari dagokionean...?

- A. neoliberalismoak indibidualismo izugarria darama, baliabideak hausten ditu. Ez du soilik salatzea balio, erronka da: nola eraiki eta eskaini harreman komunitario/erlazional desberdinak sendotzera eramango duten prozesuak?
- B. Lurraldekatzea: zerbitzu/baliabide publikoak eskatzea, zer motatako auzo-hiriak nahi ditugun pentsatzea, laguntza-prozesuak sortzea eta elkarri laguntzeko balioak irakastea.

- C. Esperientziatik ikastea: badira orokortu gabeko esperientzia txikiak, baina posible dela agerian uzten dutenak (herriak, etxeblokeak); guraso bakarreko familien ibilbidea ere badago, klase ertaineko emakume zuriak lan-merkatuan sartu aurretik (adibidez, emakume beltzak).
- D. Ezkontza desmitifikatzea bakardaderik gabeko leku gisa.
3. Nola ezabatu patriarkatua, guk erreproduzitzen badugu? Nola irakatsi gure haurrei?
- A. patriarkatua kulturala da, baina oinarri material sendoa ere badu. Gure rol nagusia amatasuna balitz bezala heziak gara, baina benetan lanaren banaketa soziala egituratzen du.
- B. Mitoak desmuntatzea: hauskorrak eta menpekoak gara, ez gara ez osoak, ez autonomoak, haiek bai. Baina, egia esan, hazi/ugaldu baino askoz gauza gehiago egiten ditugu.
4. Nola sartu emakume transak agendan, muturreko feministek onartzen ez dituztenean eta mugimenduaren barruan indarkeria dagoenean?
- A. Batzuetan biolentzia-maila jasanezina gertatzen da, antifeminista. Baina mugimenduaren zati nagusi batek emakume transak mugimenduaren parte direla sentitzen du, ez da hitz egiten nola sartu beharko lirakekeen, baizik eta direla.
- B. Balio politikoa, baldin eta gu hori erreala eta plurala bada. Denak agendetan ordezkaturik sentitzea.
- C. Trans erakundeak ere indartu egin behar dira, eta presentzia handiagoa izan behar dute.

GAKOAK

- Ereduaren krisia azaleratu eta areagotu egiten da covid-arekin. Joera neoliberalak eta neokontserbadorearen bi aldeak bezala aurkezten dira, berez lotuak.
- Familia, bere kontzeptualizazio hegemonikoan, eredu desberdin eta zapaltzailearen iraupenerako funtsezko elementua da. Horrenbestez, feminismoaren proposamenak eta lorpenak oztopo dira joera horien helburuetarako, eta, ondorioz, feminismoaren aurkako esparru, diskurtso eta ekintza politiko, juridiko, ekonomiko eta eragin kultural handia dutenak antolatzen dituzte.
- Gaur egun, feminismoak are gehiago behar du plurala izan eta tokian tokikoa eta globala dena lotu, bai neoliberalismoaren eta fundamentalismoen mekanismoen azterketan, bai bere estrategiak abian jartzean.

“Generoaren aurkako kanpainak, arrazakeria eta neoliberalismoa Europan eta Latinoamerikan” PANELA

Hungria: *Resistance actions from the LGBTQ+ movement against the anti-gender politics of the autocratic Orban government.*

Dorottya Redai, LGBTQ+ ikertzailea eta aktibista hungariarra. Zentsuratutako “A Fairy Tale for Everyone” liburuaren koordinatzailea.

Hungariako testuingurua 2010etik

Egungo gobernu demokratikoki aukeratu zuten. Hala ere, ondoren, legeak aldatzen ditu, zentralizatzen du, eskubideak kentzen ditu, gorrotoa elikatzen du, komunikabideak kontrolatzen ditu, krisi demografikoak eta kristautasunak justifikatutako familiaren eta bizitzaren aldeko neurriak hartzen ditu, generoaren aurkako politikak. Gainera, pandemia erabiltzen du dekretu bidez arautzeko eta konstituzioan aldaketak egiteko. Bide horretan, aliantzak egiten ditu munduko lider autokratikoekin.

Hona hemen LGBTQ+en aurkako politika batzuk:

- Familia heterosexual gisa definitzea, aita eta ama banarekin.
- Izena eta/edo sexua aldatzeko eskubidea kentzen da.
- Homosexualak eta bakarrik dauden gurasoak ezin dira ezkondu, ezta adoptatu ere (pedofiliatzat hartuta).
- Haurrak babesteko Legea (pedofilia eta abusua): jaiotzean genero-identifikazioa esleitzen da, eta horren arabera hezten da.

Une honetan, erreferenduma prestatzen ari dira, hauteskunderen aldi berean (2022ko apirila). Gaia sexu-hezkuntza da, honako mezu honekin: genero-identitatearen eta sexu-orientazioaren aniztasunari buruzko edukiak eskuratzeak eragin suntsitzailea du haurtzaroan

Erresistentziako ahotsak eta estrategiak

Hiru motatako koalizio formal eta informalak sortu dira:

- LGBTQ+ erakundeek eta eragineko beste erakunde batzuek elkarrekin egiten dituzte kanpainak.
- LGBTQ+ erakundeak, dauden erakunde feminista gutxiarekin. Emakumeen erakundeek ez dute babesik ematen, trans pertsonen inguruan dagoen gatazka dela eta.
- Elkartasun adierazpenak, laguntza finantzarioa edo erretorikoa: gero eta gehiago ematen dira herritartasunetik, komunikabide independenteetatik, beste arlo batzuetan lan egiten duten eta gobernuarekin kritikoak diren enpresa eta GKE batzuetatik.

Bestalde, "A Fairy Tale for Everyone" liburua, bere edukiengatik eta sortutako polemikagatik, erresistentziarako eta borrokarako tresna izan da eta izaten ari da. Haurrak (6-12 urte) aniztasunari, gutxiengoei eta bazterkeriari buruz hezteko berridatzitako maitagarrien ipuinak

biltzen ditu. Bere argitalpenak oso erreakzio kritikoa jaso du argudio hauekin: haurrak babestu egin behar dira, homosexual bihurtuko dira, ideia horiek EBtik datoz, ez dira tokiko balioak... Debekatuta dago saltzea, eta salaketak daude liburua salduz gero. Badago aldeko kanpaina bat ere, eta hezkuntzaren eta hazkuntzaren gaia mahai gainean jartzea lortzen dute.

Nikaragua: *Zer ari da gertatzen Nikaraguan? Daniel Ortegaren gobernuaren eta talde fundamentalisten arteko aliantzak.*

Silvia Zuñiga, feminista eta lesbiana nikaraguarra, jazarria eta Bilbon erbesteratua. EH Feministak Nikako kidea.

Azken 20 urteetako testuingurua

Nikaraguak Konstituzioaren aurkako presidente bat dauka, eta laugarren agintaldia jarraian hasi du 2022ko urtarrilean, hauteskunde-legea erreformatu, nazioartearen gaitzespena jaso eta herrialdea krisi sozio-ekonomiko batera eraman ondoren.

Nortzuk izan dira zure konplizeak?

- Alde batetik, sektore neoliberalak, boterera iristen baita sektore neoliberalerako lider ustelekin egindako itun baten ondorioz. Hori desengainua da ezkerrez kanpo espero zen gobernu baten aurrean.
- Beste alde batetik, eliza katolikoa, ezkertiar iraultzailearen irudia garbitzen eta alabaordea bortxatzen laguntzen diona. Kristau gisa agertzen hasi zen eta feminismoa eta emakume-taldeak jazartzen hasi zen. Alde horretatik:
 - 2008an abortu terapeutikoa zigortu zen.
 - 2010ean, guraso bakarreko familiak eta hainbat familia kanpo uzten dituen familia-kodea onartu zen. Homosexualitatea despenalizatuta dago, baina ez du eskubiderik adoptatzeko, familia osatzeko, bere burua familiaz hartzeko, etab.
 - Emakumeen polizia-etxeak kentzen dira, indarkeria-egoeretan eta -salaketetan emakumeei babesa ematen baitzieten.

Erresistentziako ahotsak

2018ra arte, herria lokartuta dago, ez du bere eskubideen alde borrokatzen; aitzitik, “Danielekin garaipenera arte beti” lelopean oinarritzen dira eta bere emazteak komunikabideetan egunero egiten duen doktrinamendua eraikitzen ari den figura mesianikoan konfiantza du herriak.

2018an mobilizazio handia sortu zen pentsioen erreformaren proposamenaren aurrean. Gobernuak isilarazi nahi duen mobilizazioa. Krisia hiru planotan erakusten da:

- Krisi politikoa. Gobernuak indar polizialekin eta gazteria sandinistarekin erantzuten du: erbesteratutako jende askok, setiatutako herrialdeak, erakunde kritikoa ezabatzen ditu eta ekintzaileen atzetik ibiltzen dira (emakumeak, gazteak, ingurumen-zaleak, indigenak), nazioarteko diru-laguntzak jasotzea eragozten dute, historia akademikoak ezabatzen dituzte, unibertsitateak ixten

dituzte, bekak kentzen dituzte, presidentegaiak kartzelatzen dituzte, manifestazio feministak debekatzen dituzte, hori baita borroka ateratzen dituen mugimendu bakarra.

- Krisi ekonomikoa. Migrazioa asko handitu da, batez ere emakumeena, familiak mantentzeko zaintzera etortzen baitira.
- Osagai erlijiosoak. Eliza katolikoa sarraskien aurka agertu da eta jada ez du presidentea babesten, beraz, ez dago egoera onean. Eliza ebanjelikoak dira profeta berrerosle gisa aurkezten duen fundamentalismoaren ondoriozko fanatismoarekin jokatzeko dutenak.

Estatu espainiarreko ezkerreko konplizea da, erreakzionatzen ez duen neurrian.

Brasil: *Generoaren aurkako kanpainak, arrazakeria eta neoliberalismoa, Bolsonaroren Brasilen.*

Nalu de Faria da Silva, Emakumeen Mundu Martxaren Nazioarteko Batzordea eta Sempreviva Organização Feminista kidea.

Brasil Bolsonaroren aurretik

Brasil herrialde desorekatua eta elitista da, patriarkala eta arrazista, oso modu sakonean, naturalizatuan, egiturazkoan. Gainera, arrazista ez izatearen autopertzepzioa du, nahasketa dagoela. Hala ere, herrialde polarizatua da eta pentsamendu kontserbadore handia du komunitate beltzei, emakumeei, LGBTIQ+ kolektiboari eta DDSSYRRei dagokienez.

PT (Partido de trabalhadores) gobernuan dagoela, substratu horri heltzen dioten politikak hasi dira. Lehenik eta behin, arrazakeriari aurre egiten dioten politikak. Hala, desberdintasunari buruzko datuek (biztanleria zuria/beltza, hezkuntza, diru-sarrerak, enplegua) oso indartsuak izaten jarraitzen duten arren, lehenengo emaitzak ikusten dira: unibertsitate sartzeko, baina biztanleria zuriaren maila berean laneratzea lortu gabe. Era berean, badira memoria ardatz duten politikak, gutxiengoei mesede egiten dietenak eta feministak direnak.

2018 geroztik

Bolsonaro “Dilma Rousseff-en impeachment”-aren ondoren hautatua da lehendakari gisa, eta prozesu hori eskuinak manipulatu eta hitzartzea onartu du. Bere estiloa populista, oldarkorra, informala, zakarra eta diplomaziarik gabea da, eta pertsona askok bere maskulinitasun sendoagatik identifikatzen dira berarekin. Zuritasunaren erresumina mugiarazten du, gizarte-politikekin pribilegioak galtzen ari zirela uste zutenena.

Hona hemen bere gobernuaren ezaugarri batzuk:

- Harreman ona armadako sektorekin txarrenekin. Armen salmenta errazten da.
- Elizak artikulatzea nazioartean, batez ere amerikar kontinentean. Bere laguntza, batez ere, neopentokosta eliza da.

- Hezkuntza politika murriztea, kuotak kentzea, bekak, elikadura
- Gorrotoa sustatzea.
- Emakumeen aurkako erasoak.
- Fake news erabiltzea.
- Genozida pandemiaren kudeaketan.

Bere hautagaitzak ustekabean irabazi du ezkerrarentzat, eskuineko alderdi indartsuek indarra galdu dutelako eta hautagairik ez dagoelako. 2022ko presidentetzarako hauteskundeetarako egoera erabat polarizatuta dago Lularen eta Bolsonaroren artean.

Erresistentziako ahotsak eta estrategiak

Militanteek ezin izan zuten imajinatu Bolsonarekin bizitzen ari dena biziko zenik. Hala ere, borroka eta itxaropen zantzuak daude:

- Azken urteotan, herri beltzaren borroka gogorra da eta historikoa berreskuratzen du.
- 2020ko udal hauteskundeetan, deigarria da emakume gazte, beltz eta LGBTIQ+ hautagaitzen emaitza ona (% 8tik % 32ra igo dira). Emakume horiek dira aurrez aurre jarri eta eztabaida kritikoa jartzen dutenak.
- Alderdien eta mugimenduen bi fronte eraikitzen dira (ekumeniko aurrerakoiak barne), kolpearen ondoren artikulatu behar direla erabakitzen dutenak: Frente Brasil Popular eta Pueblo sin Miedo.
- Fronte anti-bolsonaro bat sortzeko asmoa dago hurrengo presidentetzarako hauteskundeen 1. itzulirako, ultraeskuinari aurre egiteko jarrera hartzea beharrezkoa baita.

Eztabaidarako gai sendo bat dago fronte komunak eta erresistentziak sortzeko prozesu honetan: ezker osoa ez dago prestatuta eliza neopentekostalak xurgatutako biztanleriarekin eztabaidatzeko eta hurbiltzeko, eta bere mito/liderrari jarraitzeko prest dago, gezurretan ari dela jakin arren. Ezkerra askapenaren teologiaren elizatik oso gertu egon zen arren, zaila egiten zaie erlijiotik eztabaidatzea. Errealitate horren aurrean, nola eraiki loturak?

Estatua: *Eskuin muturra Espainiako estatuan, eta honek erlijio-fundamentalismoekin dituen konbergentziak.*

Amelia Martínez Lobo, *project Manager eta Rosa Luxemburg Fundazioak editatutako “De los neocón a los neonazis. La derecha radical en el Estado español” argitalpenaren zuzendaria.*

Testuingurua, zein eskuin mutur?

Eskuin muturrak neoliberalismoaren aurrerapenak dituen bizi-ondorioak termino kulturaletan kondentsatzen ditu. Eskuina erradikalizatu nahi du eta bere agenda eta politika publikoa inposatu eta, horretarako, gerra kulturala ematen dute eta adostasunak oztopatzen dituzte.

Estatu espainiarrean honako hauek aurki daitezke:

- Generoaren aurkako 4 ekintzaile handi: gotzain-konferentzia, abortuaren aurkako elkarteak, lobby neokontserbadoreak eta eskuin muturreko alderdiak.
- 3 fundamentalismo erlijioso daude: Yunque (jatorri mexikarreko erakunde sekretu ultra-katolikoa eta eskuin muturrekoa, nazio-mailakoa eta nazioartekoa, gorrotozko multinazional ideologikoa, jainkoaren soldaduak biltzen dituen), Hazte oír (eskuin muturreko elkartea espainiarra, ultrakatolikoa eta ultrakontserbadorea) eta Abokatu Kristauak (esparru juridikoan kristautasunean oinarritutako balioak defendatzen dituen nazio mailako fundazio zibila).
- “Ordezkapen handiaren” teoriari jarraitzen diotenak: "Norma" familiaren bertsiorik konplexuena; horren arabera, okupatuko gaituen musulmanak ordezkatu du bertako biztanleria.
- Pinkwashing-arekin lerrotatzen direnak, eta horrek sexu-politikaren arrazalizazioa ekar dezake, eta zigor-ikuspegia sustatu.

Ez dute gobernatu beharrik agenda onartzeko, agenda hori, azken finean, agenda materiala baita: genero-indarkeriari buruzko legeekin amaitzea, gurasoen pina inposatzea, 016a aurrekonturik gabe uztea, LGBTIQ+-fobikoen krimenak areagotzea, migratzaileak eta emakumeak jomugan jartzea, eta, ondorioz, emakume arrazializatuak.

Erresistentziako ahotsak eta estrategiak

Feminismoa eta emakumeen eskubideak dira eskuin muturra egituratzen duen borroka-zaldia, familia tradizionala/nuklearra/heteronormatiboa zalantzan jartzen duten eremuekiko etsaitasun-proiektu politiko baten ardatza. Zentzu horretan, genero-ideologia da muturreko kontserbadurismoaren paniko moralen aktibatzailea.

Horregatik, funtsezkoa da erresistentziarekin jarraitzea askotariko arrazakeriaren aurkako feminismo batetik. Generoaren aurkako gerrak badira muturreko eskuindarrak egituratzen dituztenak, erresistentzia ere hortik bideratu behar da.

GALDERAK

Moderatzailea: Rocío Gutiérrez, erakunde feministako presidentea, Peruko Manuela Ramos Mugimendua.

1. Latinoamerikan, ultraeskuinaren laborategi gisa, begia hezkuntzan jartzen da, haurtzarotik sartzen (adibidez, familiaren hitzaldiak). Nola aurre egin honi DDSSYRri buruzko adostasunak defendatzeko?
 - a. Brasilen ultraeskuinak ikuspegi hau sustatzen du: eskola ezin da kritikoa izan eta pentsatzen irakatsi behar du, edukiak baino ez ditu transmititu behar. Gainera, aurrerapausoak eman dira etxean eskola arautzeko. Bestalde, hezkuntzaz

- gain, udal-mailako osasun-esparrutik ere erasotzen du: kontrabegitsuetarako sarbidea eragozten dute, larrialdi-piluletarako sarbidea
- b. Hungarian, sexu-hezkuntza gurasoen betebehartzat hartzen da soilik. Horregatik, aktibistak zuzenean saiatzen ari dira arlo horretan lan egiten.
2. Erlijioa, prekarietatearen ihesbide gisa, nola eztabaidatu hori ezkerreko aktibismo feministatik?
- c. Komunitatea lehian badago eta ezegonkortasun-garaian erlijioa bakarrik geratzen bada komunitate-esparru gisa, agian hor egon behar da.
 - d. Komunitatearen ika-mikekin (hezkuntza publikoa, oinarrizko osasuna) loturak sortzea, eskuin muturrari min/prekarietate espazioak okupatzen ez uztea, baizik eta zehazki elkartasuna eraikitzea.

GAKOAK

- Eskubideen eta generoaren aurkako mugimenduen ibilbideek eta ordezkariak arriskuan jartzen dituzte gure balizko bizi-proiektuak.
 - Testuinguru soziopolitiko desberdinetan gertatzen dira.
 - Askotan, itun politiko-erlijiosoaren gaizakerian oinarritzen dira.
 - Adostasunak eskatzen dituzte eta bizitzan ondorioak dituzte.
- Erresistentziak anitzak izan daitezke:
 - Beti jarraitu behar da gorroto-diskurtsoak desmuntatzen/salatzen; erresistentzian jarraitu behar da, herrialdetik irten behar bada ere.
 - Haur literaturatik abiatuta, errealitate desberdinak azalerauz, eztabaidak mahai gainean jarritz, iruditeria berriak sortuz.
 - Garrantzitsua da modu sortzailean pentsatzea nola eraiki konbentzitu gabeko herritarrengana iritsiko diren narratibak.

“Gorputzak eta lurraldeak erresistentzian, indarkeriarik gabeko bizitzak eraikitzen” **PANELA**

Afganistan: *Women the Taliban don't want: resistance from the margins.*

Massouda Kohistani, emakumeen eskubideen aldeko aktibista eta Afganistango errefuxiatua.

Testuingurua

Gaur egun badago gobernu terrorista bat negoziatu nahi ez duena, hil, lapurtu, inposatu besterik egiten ez duena. Pakistanek babestutako eta AEBk sortutako tribu talde berekoak dira zuen liderrak: erro bera eta beti boterean.

Ez da Afganistanen kontua, baizik eta nazioarteko borroka terrorista bat da, inplikaturako agente askorekin.

Emakumeen eskubideak

Talibanen gobernuaren aurretik, emakumeen eskubideei buruzko jarrerak ez zuen zerikusi handirik gobernuaren legeriarekin edo shariaekin, ohitura tribalekin baizik. Erabakitzeko eskubidea ukatzen dute, errua egozten zaie inposaturako senarra onartzen ez badute, ezkontuta egon gabe ama badira, etxetik kanporatzen badituzte... “Etxe seguru” asko daude, baina, batez ere landa-eremuan, familiek erraz eta azkar hiltzen dituzte.

Gaur egun, egoerak okerrera egin du:

- Ez dute inolako eskubiderik, kontabilizatu ere ez dituzte egiten, Ministerioa ezabatzen da.
- Etxetik kanpo lanik ez egitea eskatzen da, etxeetako arduradunak baitira; kalean badaude, prostitutak dira.
- Protesta egitera atera eta kalean botata uzten dituzten emakumeak atxilotu eta hil dituzte. Familiak hiltzeko mehatxuak, ekintzaileak sare sozialetan aktibo badaude nazioartean. Talibanen gobernuak familiei esaten die erre egin behar dutela herrialdea uzten duen emakume ekintzaile haren guztia.
- Pobreziaren ondorioz, emakume batzuek beren haurrak saltzen dituzte, langileak gosez hiltzen dira.

Bestalde, azken urteetan LGBT izatea agerikoagoa eta belaunaldi gazteak onartuagoa bihurtu zen. Orain pertsona horiek edo erail egiten dituzte edo ezkutuan bizi dira, talibanentzat bekatu handia baita, jainkoagatik gaiztoak dira.

Hala ere, erradikalizazioak ez du islamarekin zerikusirik, eta ez dio erantzuten afganiar kulturari; izan ere, Pakistanen hitzetan, munduak errespetatu egin behar du.

Erresistentziak

AEBk herrialdea utzi ondoren, emakumeak dira terrorismoaren aurka manifestatzen ari direnak. Uste dute hobe dela protesta egitea eta aktibo egotea eta, bestela, hilda egotea.

Ateratzen uzten ez dietenez, sare sozialetan egiten dute eta etxeetan elkartzen dira. Ahotsa altxatzeko eta hartzen ari diren erabakiengatik eta ematen ari diren mezuengatik protesta egiteko moduak bilatzen dituzte. Batzuek herrialdea utzi dute (adibidez, Oslorako negoziatzera joan zirenak) eta ezin dira itzuli, hil egingo lituzkete.

Eskatzen dute:

- Haiekiko elkartasuna, aurre egiten dietenak direlako, bai geratu zirenak, bai kanpoan daudenak. Nola biziraun errefuxiatu gisa?
- Ez dadila talibanen gobernuak onartu pobreziaarekin amaituko delako aitzakiarekin: ezin da bakea lortu emakumeen eskubideen kontura.
- Afganistani bakarrik eragiten ez dion zerbait delako kontzientzia, baizik eta nazioarteko kontu bat dela, atzean esku handiak dituen eta guztiei eragingo diena, baita hemen ere.

Etiopia: *The war in Ethiopia. Facing once again sexual violence as a weapon of war.*

Hiwot Abebe, Etiopiako "Setaweet" erakunde feministako kidea.

Testuingurua

Gerra egoera Tigrayn. Gatazkan eragile asko daude inplikaturatuta. Zaila da jakitea zer gertatzen ari den; izan ere, alde batetik, zenbait eremutarako sarbidea blokeaturatuta dago, baita erakunde sozial eta zibilentzat ere, eta, bestetik, ez dago hedabide independenterik, eta sare sozialetan ez dago argi zer den egia eta zer den interesatua. Beraz, ez da bereizten zer den propaganda eta informazioa nahasia da.

Emakumeen eskubideak

Urraketei eta basakeriei buruzko datuak entzuten dira, Nazio Batuen eta Amnesty Internationalen txostenak daude, baina ikerketa horiek ez dute errealitatea erabat islatzen, lotsagatik eta tabuagatik kasu asko ez baitira kontatzen.

Emakumeen aurkako indarkeria estatuko indarrek zein talde matxinoek erabiltzen dute. Gerra-mekanismo gisa normalizatzen da, eta bere agendan argudio gisa erabiltzen da: bortxatu egin dute, orduan eraso egin behar dugu; gure emakumeak bortxatu dituzte; orduan, errebantxa hartu dugu.

Hori, gainera, herrialde tradizional baten testuinguruan gertatzen da, non emakumeen aurkako indarkeria normalizatuta zegoen, eta askotan ez da indarkeria gisa ikusten. Zifrak igo egin dira (erailak, azidoak, suak hartutakoak, etab.).

Konstituzioa patriarkala da eta, gainera, faktore etnikoa funtsezkoa da. Generoaren gaia ez da estatu mailan jorratzen. Gobernu hau hasi zenean ilusioa zegoen eta aldaketa batzuk egin ziren parekidetasunerantz (adibidez, emakumeen presentzia parlamentuan), baina azaleko aldaketa izan zen, aurrerapen-propaganda gisa erabilia.

Erresistentziak

Feminismoa ez da mugimendu batua, baizik eta zatiketa etnikoak gero eta gehiago zeharkatzen duena; kultura bakoitzean emakume izateak esan nahi duenari buruzko oinarri historikoak, identitarioak bilatzen dira. Hitz egiteko, komunean dutena deskubritzeko eta jarduteko espazio bat behar da. Gerrari dagokionez, jarrera neutralak dituzte.

Oro har, emakumeek bazterretatik egiten dute lan, erakundeetara iristen saiatzeko antolatuz, burokraziatik oso zaila den arren. Laguntza psikologikoa ere ematen dute, baita ikerketa eta eragin politikoa ere (konstituzioari buruz, emakumeen aurkako indarkeriari buruz, krimenari buruz).

Gaur egun, Elkarrizketa Nazionalerako Batzorde bat dago, bakerako ibilbide-orri bat planteatzeko helburuarekin. Eragina izaten ari da emakumeak partaide izan daitezen, baina 20tik 3 baino ez dira. Hala ere, beharrezkoa da itxaropena izatea, ez baitago askoz aukera gehiago.

GALDERAK

Moderatzailea: Mariana Zaragoza, Giza Eskubideetako, Migrazioko eta Generoko ikertzailea

1. Zer laguntza eman daiteke?

a. Nazioarteko komunitatetik:

Galdera beraren azpian ikuspegi inperialista eta koloniala dago: nori buruz ari gara nazioarteko komunitatearekin? Askotan, laguntzarik onena izango litzateke gu bakean uztea. Ikuspegi horretatik ateratzea zaila bada ere, garrantzitsua da gure begiradaz eta planteatzen ditugun esku-hartze motez jabetzea.

Gobernu terroristak ez onartzea izango litzateke laguntza, baita nazioarteko protestak ere. Bestalde, kontinente mailan, modu panafrikarrean pentsatzen saiatzea.

b. Emakume gisa:

Elkartasun-sareak:

- Emakume afganiarrentzako finantza-laguntza herrialde barruan eta kanpoan.
- Truke-foroak munduko emakumeen mugimenduekin eta mugimendu feministekin. Zer estrategiek funtzionatzen duten partekatzea, errealitateetan gertatzen dena munduari ezagutaraztea eta zer erresistentzia dauden azaltzea.

- Eragin globala tokiko errealitateetan, borrokak ehunduz logika inperialistak errepikatu gabe, nola zaindu, giza eskubideen izenean ezer inposatu gabe.

2. Nola erabili sare sozialak?

Gai anbibalentea da: duela 10 bat urte oraindik ez zegoen jende asko aktibatuta eta askatasun-esparrua ziren; gaur egun asko erabiltzen dira, mezuak partekatzeko eta helarazteko balio dute, baina talibanen esku ere egon daitezke, edo, Etiopian bezala, desinformazio- eta manipulazio-iturri izan daitezke. Gainera, korporazio handien jabetzakoak dira.

GAKOAK

- Gatazka-egoeretako testuinguruak ez dira oso argiak: egoera ezagutzen da, baina ez patriarkatuak, kapitalismoak eta interes geopolitikoek egituraz nola bat egiten duten leku horretan bereziki. Informazio falta.
- Helburu argi bat identifikatzen da: emakumeen gorputza hainbat modutan menderatzea, bortxaketak/zigorak, mezu bat bidaltzeko eta emakumeak beren testuinguruetan deshumanizatzeko, ondorioak dituztela ikus dezagun. Indarkeria handiko testuinguruetan gertatzen da, eta ustez ez duten beste testuinguru batzuetan.
- Hori gerta daiteke zigorgabetasun-testuinguru orokor batean, non, modu ofizialean edo ofiziosoan, oro har, emakumeek beren eskubideak ukatuta dituzten eta, edozein indarkeriaren aurrean, ezin den justizia eta erreparazio gutxiago espero.
- Garrantzitsua da emakumeek beren herrialdeetan aurre egiten dieten indarkeriekin erresistentzia ideiak harilkatzea. Ez dira soilik biktimak – Bai beren lurraldeetan, bai beren testuinguruetatik ihes egiten dutenean –, borrokak antolatzeke ahalmena ere badute.

“Landa eremuko emakume indigenak erauzketa-industriaren eta botere korporatiboaren aurrean” **PANELA**

Honduras: *Botere korporatiboaren zigorgabetasunaren aurka borrokatzen. Justizia Berta Cáceresentzat.*

Laura Zúñiga Cáceres, giza eskubideen aldeko aktibista eta Berta Cáceres defendatzailearen alaba -2016an hil zuten-. Hondurasko Herri Erakundearen eta Erakunde Indigenen Kontseilu Zibikoko (COPINH) kidea.

Testuingurua

Latinoamerikako herrialdeetan enpresa askok askatasunez jarduten dute. Hondurasen 2009an estatu-kolpe bat eman zen, eta, hortik aurrera, erabateko irekiera eman zitzaizen atzerriko erauzketa- eta turismo-enpresei, eta esparru juridikoak ezarri ziren, lurraren defendatzaileak kriminalizatzeko eta gizartearen militarizazio masiboa ahalbidetzeko.

Han gertatzen dena garrantzitsua da Europarentzat, hemendik mugitzen baitira hariak. Europako enpresek atzerriko kapitaleko tokiko enprekin estaltzen dituzte arrastoak. Ondasun komun guztien gaineko kontzesioak lortzen dituzte, beren balio espiritualarekiko sentiberatasunik gabeak, odolez eta hondakinez zikindutako energia berdea sortzeko.

Elkarguneak feminismotik

Garrantzitsua da prozesu horietan feminismoaz hitz egitea; izan ere, kapitalismoa bere lurraldeetatik dena arpilatzerira iristen denean, patriarkatutik legitimatu egiten da, emakumeei eraso eginez (haiek dira, batez ere, proiektu horiei aurre egin behar dietenak) eta komunitatea zatikatuz. Prozesu horiek kolonialak ere badira, lurrak, gorputzak eta bizi-proiekturako aukerak suntsitzen dituztelako, munduko zenbait eremutako garapen hegemonikoko proiektuei laguntzeko.

Gorputzen kontrola migrazio moduan ere egiten da: migratzen duten pertsonen estraktibismoa, lurra kentzen dietelako, bizitzak/emozioak/bizi-proiektuak ateratzen dituztelako, emakume migratzaileen kalteberatasunaz baliatzen diren herrialdeetako eskulan merkea izateko (sistemako erabili eta botatzeko gorputzak), eta etxeko zerbitzuan edo zerbitzu sexualean jartzen dituzte.

Erresistentziako ahotsak eta estrategiak

Berta Cáceresen hitzetan: "Ezin gara bakarrik suntsipenari, zapalkuntzari begira geratu. Ama lurrak, ihardutea eskatzen du". Nola borrokatu botere korporatiboaren zigorgabetasunaren aurka?

Lenca lurraldea zeharkatzen duen Blanco ibaiaren kasuan, komunitate sendo antolatua gogor egin zuen, hain antolatuak ez zeuden gainerako komunitateei posible zelako mezua helarazteko eta, horrela, beldurtu ez zitezen.

Estatuak ez du erresistentzia geldiaraztea lortzen eta, orduan, indarkeria fisikora iristen da, Berta erailtzen dute (2016/3/2), baina komunitateak heriotza horrekin sortutako beldurra eta mina gainditzen ditu, eta eutsi egiten dio. Bertako enpresaren atzean nor dagoen ikertzen du, eta Europako dirua eta kapital publikoko bankuak aurkitzen ditu. Zigorgabetasun-esparru batekin egiten dute topo: informazioa eskuratzea zailtzen da, erantzukizunak hirugarren mailakoak dira eta ez dira baliozko solaskidetzat hartzen (emakumeengatik, indigenengatik, bizitza desberdinak eramateagatik).

Komunitateek dirua, informazioa, liderrak eta aliantzak behar dituzte auzi eta ikerketa horiek aurrera eramateko. Estatuarekiko presioan dagoen aldea markatzen duten solidaritateak metatzearen ondoriozko mobilizazioa. Isiltasuna apurtzea eta indarkeriaren naturalizazioa haustea lortzen dute, zigorgabetasunaren aurrean justizia sortu ahal izateko.

Gaur egun, egile intelektualek libre jarraitzen duten arren eta kapitalak mota horretako enpresak babesten dituen arren sortzen duten indarkeria, presa hori ez da eraiki. Defendatutako lurraldea da, erresistentziaren lurraldetasuna, bizi-harreman berriak sortuz eta oroimena gordez.

Ekvador: *Ekvadorreko emakume indigenak naturaren eta beren lurraldeen defentsan.*

Patricia Túqueres Pichamba Saramanta Warmikuna (artoaren emakumeak) eta Ekintza Ekologikoa taldeetako kidea.

Testuingurua

Erauzketa-enpresa handiek opariak ekartzen dituzte, gizartea tentatzen eta banatzen dute. Egia esan, beren lurraldeak, ekonomia eta emakumeak bortxatzen dituzte. Ustez, inpaktu-ikerketak egiten dituzte, baina aldez aurretik legez kanpo ateratzen hasten dira.

Borrokan ari diren komunitateak kriminalizatzen dituzte, eta amnistia eskatzen dutenean, Estatuak pazientzia eskatzen die ikertzen ari diren bitartean. Konstituzioaren arabera, komunitate horiek erresistentziarako eta beren lurraldeetan beren legea justizia indigenaren arabera erabiltzeko eskubidea dute. Hala ere, argudiatzen da enpresa horien lana Estuari eta gizarteari mesede egiten dion ondasun bat dela, indigenen komunitateek ez ezik, beren lurraldeen erabilerari buruz ere erabaki dezaketela ezartzeko.

Aldi berean, enpresa horiekin batera iristen den bizimodu hegemonikoak eraginak izaten ari dira osasunean eta etxeetan: etxeko abusuak areagotzen dira, gaixotasun berriak (azaleko gaixotasunak, minbizia, hiesa), agrotokikoak dituzten elikagaiak, beren espiritualtasunari eraso egiten diotela sentitzen dute.

Testuinguru horretan, amazoniako emakumeak beldurrez bizi dira haiengatik eta ondorengoengatik, eta, aldi berean, sufritu egiten dute, beren lurraldeek ez dutelako ekoizten eta ibaiak kutsatuta daudelako.

Erresistentziako ahotsak eta estrategiak

Hala ere, emakumeak dira neurri handi batean aurre egiten diotenak, eta beren helburua da zementu eta meatzaritza erauzgailuei ezetz esatea, nahikoa da guri tratu txarrak ematea eta guri lurra kentzea, hori baita gure bizitza, arima eta bihotza. Haien hurrengo belaunaldiengan eta laguntza eskatzen digun naturan pentsatzen dute, hura suntsitzeari utz diezaiogun.

Ekvadorko hainbat kantonamendutako emakumeak elkartzen dira.

- Bi herri-kontsulta bultzatu dituzte: bata irabazi egiten dute eta bestea ez manipulatu egiten dutelako.
- Beren lurraldera sartzeagatik sabotajea leporatzen diete, desjabetu egiten dituzte, heriotza-mehatxuak egiten dizkiete, batzuetan espetxeratu eta hil egiten dituzte, beren izakiak bakarrik geratzen dira.
- Eserialdiak egin dituzte, audientziak eta amnistia eskatu dituzte.
- Covid-arekin bertutasunean moldatzen ikasi dute. Webgunea eta facebook-a dute, emakumeok erresistentzia, lana eta ezagutza garelako ikusarazteko.
- Erakutsi nahi dute enpresa horiek oso onura gutxi uzten dutela eta ez direla enplegua sortzen duten bakarrak. Lurra lantzeak onura gehiago dakarkio herrialdeari, hiri handiak elikatzen baititu, eta, beraz, suntsitu beharrean bizia sortzen dute, eta, gainera, elikadura osasuntsua.

GALDERAK

Moderatzailea: Júlia Martí Comas, Latinoamerikako Multinazionalen Behatokiko (OMAL) ordezkaria

1. Zer egin dezakegu hemendik?

- EAEko eta Estatuko enpresek eta bankuek herrien eta naturaren egoeran beste eskualde batzuetan duten erantzukizunari buruzko ikerketak egitea eta zabaltzea. Horrela, salaketa jartzeko eta erantzukizunak eskatzeko kontzientzia eta mugimendua sortzea.
- Euskadiko ingurumen-inpaktu negatiboko politikei eta esku-hartzei dagokienez, ikus daiteke emakumeek beraiek eta lurraldeko gainerako biztanleek jakin dezaketela hobekien nola jokatu. Interesgarria da trukeak egitea, latitude desberdinetako esperientziak entzutea eta elkartasuna sortzea; hortik aurrera ez dugu urrutiko borroka lokalei begiratu gabe mirestera mugatu behar; aitzitik, nork bere testuingurua ezagutzen du, bere erantzukizuna onartu behar du eta, kolektibizatuz eta sormenez, estrategiarik eraginkorrenak aurki ditzake.

2. Gazteak bat egiten ari dira beren borrokekin?

- Bai, COPINHen (Honduras) belaunaldi guztiekiko errespetua sustatzen da: haurtzarora eta gaztarora eztabaida- eta erabaki-guneetan sartzen dira, eta, horrela, belaunaldi-aldaketa gertatzen da. 18 eta 25 urte bitarteko pertsonen lidergoa

hartzen dute, eta adinekoak eskuordetzen joaten dira, eta, aldi berean, emakumeak lider izatea onartzen dute. Maila nazionalen, sektore gaztea apatikoa da, baina ikasle-unibertsitarioen mugimenduak indarra du eta salaketa-gunea da.

- Ekuadorren lider gazte indigenen eskola bat dago. Gazteak beren ile, janzkera, hizkuntza eta jakituriaren diskriminazioaren aurrean ez ezkutatzea bilatzen dute; kolektiboaren parte sentitzea eta berea dena defendatzen ikastea.

GAKOAK

- Lekukotzek borroka feministek antikapitalistak eta lurraren zaintzaren aldekoak izan behar dutela berresten laguntzen dute. Lurrak guztiok zeharkatzen gaitu, testigantzetatik ikasten dugu eta jarduteko ardura jartzen digute.
- Zigorgabetasuna egiatik amaitzea: aktoreak identifikatzea, izendatzea, epaitzea, estatu konplizeei kontuak eskatzea.
- Herrien memoria eraikitzea. Berdin ikusten eta tratatzen diren herrien arteko itunak. Denok leku berean gaudela ulertzea eta sintonia, elkartasuna eta adostasuna eraikitzea. Gure gorputzetan, artean, espiritualtasunean, lurraldean... bizi gara.
- Entzutea eta ahokotasuna berreskuratzea.

“Sexualitateak eta gorputz ez-normatiboak: moralismoak, gorroto-delituak eta bestelako fobiak” **PANELA**

India: *Suspend judgment! Sex work, sexual and bodily diversity... and other forms of stigma and marginalization.*

Geetanjali Misra, CREA, Hegoalde Globalean egoitza duen eta Hegoalde Globaleko emakumeek zuzentzen duten giza eskubideen nazioarteko erakunde feminista.

Testuingurua

Indian egiturazko bazterketa dago. Moralismoak eta patriarkatua, erlijioetan eta kasta-sisteman oinarritutako judizioek gizarte-arauak eta gizarte-praktikak mantentzen dituzte, zer den onargarria eta zer ez ezartzen dute. Araudetik edozein modutan aldentzen diren pertsonak (desgaitasuna, sexu-orientazioa, lana, covid...), adibidez, zerbitzu publikoetatik kanpo uzten dira, sartzeko arau zorrotzen bidez. Arau horiek, askotan esaten denez, emakumeak babesteko existitzen dira.

Sexu-lana

Garrantzitsua da sexu-lanari eta trafikoari bereizita heltzea, eta, aldi berean, jabetzea sexu-lana ez dela ustiatzaile bakarra (hondakinen bilketa informala, etxeko lanak). Feminismoak zergatik ez du lan esplotatzaile oro ezabatzea bilatzen? Prostitutak bakarrik erreskatatu eta berreskuratu behar dira?

Prostituzioari buruzko moralismo bat dago: guztiak ez dira esplotazioaren biktimak, asko prostitutak dira pobreziatik edo indarkeriazko ezkontzetatik ihes egiten, non kobratu gabe bortxatzen diren. Estigma eta kriminalizazioa dira esplotazio-izaera dutenak, ez lana bera. Lan horrekin dirua lortzen dute haurrak eskolara eramateko, baina ikastetxe batzuek eta pisuak alokatzen dituztenek ez dute diru hori nahi. Prostitutek erakunde boteretsu bat sortu dutenean, kredituak eskatzeko gaitasuna duena, kriminalizatu egin dute eta lurrak eta dirua kendu dizkiote.

Moralismoak LGBTIQ+ komunitateari eta gazteriarri ere eragiten die. Adibidez, haurrak babesteari buruzko lege batek adierazten du zer arropa jantzi behar den, baimena emateko adina jaisten dela eta debekatu egiten duela nerabeen arteko harreman afektibo eta sexualen edozein lagin.

Erresistentziak

Garrantzitsua da:

- Artetik elkarrizketa korapilatsuei lekua egitea.
- Hegoalde globaletik gidatzea.
- Emakumeak ez babestea, haien eskubideak baizik; emakumeak kanpoan eta eskubideekin egotea, eta ez etxean babestea.

65 mila prostituta sindikatu propio bati lotuta daude. DDSSYRR eskatzen dute, abortatu ahal izatea, laguntza medikoa zuzenean eduki ahal izatea helduak direnean. India osoan daude sareak. Funtsezkoa da feministek beren aldarrikapenetan ez abandonatzea.

Aurre egin behar diogu ideia honi: gorputz batzuek babes handiagoa behar dute, batzuk beste batzuk baino moralagoak dira, moralak gorputzekin zerikusia duela. Erresistentziatik galderak eta espazioak sortzea. Desikasteko beharra. Nork bere burua zalantzan jartzeko beharra: nola neurtu nola/zenbat aldatzen den pertsonen pentsamoldea? Zer pentsamenduk eraikitzen dute estigma? Nolakoa litzateke agenda inklusiboa? Ikasteko beharra: gela berean lesbianak, tranak, desgaitasuna duten pertsonak, prostituzioan lan egiten duten pertsonak jartzea, zer da gauza horietako bakoitza izatea? Zer da sexua/plazera bakoitzarentzat?

Estatua: *Konbertsio-terapiak eta erlijio-fundamentalismoak... ez uste bezain urrun.*

Saúl Castro Fernández, giza eskubideetan, LGBTBI eskubideetan eta auzi estrategikoan espezializatutako abokatua. «No es terapia», Espainiako Konbertsio Terapien aurkako Elkartearen sortzailea eta presidentea.

Testuingurua

80 herrialdetan baino gehiagotan praktikak/mekanismoak/ahaleginak egiten dira sexu-orientazioak eta genero-aniztasuna aldatu/deuseztatzeko eta kanon zi-heteropatriakaletara egokitzeko. Identitateak eta gorputzak zapaltzeko eta kontrolatzeko neurriak dira. Ez dute definizio estandarrik, eta estatuek ez diete modu integralean aurre egiten.

Hiru ikuspegitatik planteatzen dira:

- Medikua: aniztasun sexual-generikoa arazo biologiko eta genetikoetatik dator. Ikuspegi hori gero eta txikiagoa da, despatologizatu egiten da (ez da gaixotasun mentaltzat hartzen), eta norberaren sexu-identitatea arbuatzea estigmak edo presio sozialak barneratutako homofobiatik abiatzen dela uste da.
- Psikoterapeutikoa: sexu- eta genero-aniztasuna zauri emozionaletatik dator, heldugabetasun afektibo-sexualetik, eta horrek heldutasun heterosexualera iristea eragozten die pertsonari. Korrante hori Estatu Batuetatik iristen da Espainiako Estatura, Familiaren Mundu Biltzarraren bidez.
- Fedea: sexu-genero aniztasuna bekatuzkoa da. Ez dute identitatea kritikatzeko praktikak baizik, eta, beraz, betiko abstinentsia eta kastitatea sustatzen dituzte. Termino teknikoak erabiltzen dituzte – Ez dira beti ezagutzen – Argi eta garbi transfoboak eta homofoboak ez izateko (ABMS_atracción al mismo sexo no deseada, TOC_transtorno obsesivo compulsivo homosexual), baita terapia ustez kaltegabeak ere.

Estatu espainiarrean bi erailtzailerik mota daude praktika horietan:

- Erlijio-afiliaziokoak:
 - Irabazi-asmorik gabe: «Itxaropena posible da» (nortasuna heltzeko ibilbide bat planteatzen dute) eta «egia eta askatasuna» (Opusetik eta Neokatekumenoko Bidetik gertu dagoen proposamena). EMDR teknika erabiltzen dute gertaera

traumatikoen ondoren; praktika desberdinak egitera behartzen dute (lagun-zirkuluak uztea, biluztasun behartua genero bereko pertsonen artean, gurasoen irudiak kolpatzea traumen errudun gisa) eta, horrek funtzionatzen ez badu, libidoaren inhibitzaileak diren psikiatrak bideratzen dituzte.

- Jarduera profesionala, nortasunaren coach gisa: pertsonaren barne-miaketa bat planteatzen dute barne-zauriak sendatzeko, pazienteek orientabide ez-naturalak izateari utz diezaioten. Saioak grabatu egiten dira, eta horrek salaketa jartzea zailtzen du.
- Kolektibo feminista transbartztertzailleak: trans adingabeentzako tratamenduak proposatzen dituzte, beren nortasunetik eta orientaziotik ihes egin dezaten eta beren identitatearekin bizi daitezen.

Erresistentziako ahotsak eta estrategiak

Lehenik eta behin, izena aldatu: ez hitz egin bihurketa-terapiez, terapia praktika medikoekin eta sendatzeko zerbaitekin lotzen baita, eta bihurketa hitzak ezkutatu egiten du identitate eta aniztasun sexogenerikoa deuseztatzeko benetako asmoa. ECOSIEGE terminoa proposatu dute (sexu-orientazioa eta genero-aniztasuna aldatzeko ahaleginak), egiten duenari protagonismoa ematen diona, eta ez biktimarioei.

Bestalde, praktika horiek kriminalizatzeko eskatu dute. Delitua denez, delitua egiten dutenek kasu judizial bati egin beharko liokete aurre. Herri-salaketa ere egin liteke. Oraingoz, Espainiako Estatuan, 6 autonomia-erkidegok baino ez dituzte praktika horiek zehatzen eta modu administratiboan egiten dituzte.

Honduras: *Hondurasko Trans aktibismoa eta bere erresistentzia moduak.*

Sasha Rodríguez, OPROUCE, Hondurasko LGBTIQ+ komunitatearen giza eskubideen defentsan eta sustapenean liderra den erakundea.

Testuingurua

Hondurasko LGBTIQ+ komunitateak diskriminazioa eta indarkeria aurrez aurre jartzen ditu, eta bereziki lesbianak eta emakume transak. Estatuak ez du bere eginkizuna betetzen eskubideak eta babesa bermatzeko, eta kolektiboek ere ez. Hori 4 ardatzetan ikusten da:

- Politikaria: herri-politika tradizionala, matxista eta heteronormatiboa da. LGBTIQ+ komunitateak, emakumeak eta lurraldekoak herrialdearen independentziaren etsaiak direla diote. Emakumearen Institutu Nazionalak ez ditu onartzen trans emakumeak. Beraz, heriotza instituzionala gertatzen da: ez dira existitzen, existitzeko aukera guztietatik kanpo uzten dira, baita bizitza erlijiosoak izatetik ere, politika publikoan ez dago agendarik, ez dira izenak eta identitatea onartzen. Heriotza fisikoa ere bada, eskubideen defendatzaileak eta trans jazarriak eta erailak dituena.

- Erlijiosoa: teorian Honduras estatu laikoa da, baina erlijioa oso presente dago, eta LGBTIQ+ pertsonak jainkoaren etsaitzat jotzen dira; hori dela eta, elizek gomendatzen dute alderdiei botoa ez ematea, horiek barne hartzen dituen agenda batekin.
- Ekonomikoa: transek lan-aukera gutxiago dituzte, eta horrek sexu-lanera eramaten ditu (indarkeria eta birbiktimizazioa ere aurkitzen dituzte, bai bezeroen aldetik, bai segurtasun-indarren eta osasun-zerbitzuen aldetik), edo migrazio irregularrera. Emakume transen salerosketa ere badago. Bestalde, covid-ak zailtasun ekonomiko, desplazamendu eta itzulera handiagoak eragin ditu.
- Kulturala: emakume trans iragaitzakoeak eta herri indigenetakoak direnek diskriminazio handiagoa jasaten dute.

Erresistentziako ahotsak eta estrategiak

Aktibismoak jazarpen eta indarkeria polizial handiari egin behar dio aurre. Eta testuinguru horretan ikusten da benetan eskubideen eta bizitzaren alde dagoena, beren burua komunitatetzat jotzen duena, baztertzeko duena, zer muga dituen. *“Komunitateak salbatzen du komunitatea”*.

- LGBTIQ+i buruzko prestakuntza ematen diete funtzionarioei.
- Herri indigenetako emakume trans igarokorrenzako harrera-etxea antolatzen dute.
- Beren errealitatea partekatzen dute eskualdeetako eta nazioarteko espazioetan, pertsona eta indarkeria horiek ikusarazteko eta hainbat testuingurutan gertatzen denarekin konektatzeko.

Hondurasen, talde feministek ez dituzte transak babesten, ez dituztelako emakumetzat hartzen.

Bestalde, 14 urteko zapalkuntzaren ondoren presidente berri bat dago, Xiomara Castro. Ba al dago nolabaiteko itxaropenik?

Estatua: Askatasunaren feminismoaren alde. Sexu-arauen, purutasunaren eta moralismoen aurka.

Laura Macaya, ekintzaile libertarioa eta feminista, "Alianzas rebeldes. Un feminismo más allá de la identidad" liburuaren koordinatzailea eta egilekidea.

Testuingurua

Estatua eta erakundeak ez dira ari babeserako itxaropenei eta haietan jarritako bizimodu onari erantzuten; are gehiago, kasu batzuetan diskriminazio eta estigmatizazio handienak sortzen dituzte.

Bestalde, feminismoaren zenbait deribari buruzko kezka dago, botere-eremuetara iritsi baita eta gertatzen ari denaren jatorrian dauden konfigurazio politikoak bultzatzen baititu, gure zapalkuntzaren oinarrietan dagoena indartuz. Badira, halaber, feminitatea/maskulinitatea esentzialismoa erreproduzitzen duten feminismoak, beren identitatea eta orientazio sexuala binarismotik bizi ez dutenekiko.

Aldi berean, botere-eremuetatik kanpoko feministek ere ez dute behar beste konektatu hainbat diskriminazio jasaten dituzten emakumeekin eta beste pertsona batzuekin.

Horregatik guztiagatik, puritanismo sexualaren feminismoa hazten ari da, zigortze-joera sexuala, identitarioa eta barne-kritikarako eta eztabaidarako oso itxia.

Zigorgabetasun sexualak bi mailatan ditu ondorioak:

- Biztanleengan eragin materialak: entzierroak eta zehapenak ugaritzea. Disidenteen eskaerak instrumentalizatzen ari dira, zehapen-kultura eta esparru sekuritarioak indartzen laguntzeko. Horrek eragin kriminogenoa du (kriminalitatea areagotzen du), zentsura bultzatzen du, indibidualizatzen du (indarkeriak egiturazko kausak eta desberdintasunak interpretatzeko esparrutik ateratzen dira, gizon txarraren/emakume onaren arteko pertsonen arteko gatazka bihurtzen dira), errua modu arrazista eta klasistan identifikatutako gizabanako zehatzei desbideratzen zaie (gizon arrazista eta pobre gehiago giltzapetuta). Gainera, sistema zigortzaile hori selektiboa da, ustez bermatzen duten babesa ez baita erreala: trans sexu-langileei eraso egiten diete bezeroek eta polizia-kidegoek (isunak jartzen dizkiete, ez dituzte aintzat hartzen salaketak jartzera doazenean), kalean lan egiten duten salerosketaren biktimek jasotzen dute isunik handiena espazio publikoa erabiltzeagatik, emazte eta ama onek babes handiagoa dute justiziak eta zigor txikiagoa dute...
- Subjektibotasuna kontrolatzeko/sortzeko mekanismoa: subjektu femenino ahula, sexualki gogogabea, emazte ona eta ama sortzen dira. Eskumen horiek dituztenak biktimatzen har daitezke, baina genero-biktima bazara eta trans, sexu-langile, aktore porno eta abar izateagatik ideal-estereotipo hori betetzen ez baduzu, ez zara berdin ikusten eta tratatzen.

Erresistentziako ahotsak eta estrategiak

Hausnarketa, diagnostikoak eta azterlan kolektiboak planteatzen dira, esperientziatik abiatuta, indarkeria gisa zer izendatzen eta bizi den, nola ulertzen ditugun gure gorputzak eta nahiak. Ez da gorputzarekin edo gorputzari dagokion berezko zerbait, baizik eta subjektibotasun sexualaren eraikuntzatik datorrena: sistema bat mantentzeko egin eta sentitu behar duguna.

Moralismoaren azpian dagoena aztertzea ere planteatzen da, lan-esplotazioarekin eta esparru ekonomikoekin dituen loturak.

Beldurrek markatutako sekuritate-esparru bat bilatzea kritikatzeko da. Eta sexu-askatasunaren feminismoa sustatzen da, arrisku jakin batzuk erantzukizunez hartuta, guztiontzako eskubideak, erabakitzeko, negoziatzeko eta guztiontzako baliabideak eskuratzeko esparru gehiago bermatzen dituen sistema baten barruan.

GALDERAK

Moderatzailea: Aitzole Araneta, sexologoa, ekintzaile transfeminista eta Elkarrekin Podemos-IU-Equoko bozeramailea Donostiako Udalean

1. Lan sexuala defendatzeak esplotazioa eta proxenetismoa babesten al ditu?

- Prostituzio guztia ez da abusuzkoa: emakume batzuek erabakiak hartzen dituzte, nahiago dute sexu ordaindua etxeak garbitzea edo lan-baldintza txarrak izatea baino, eta lan-merkatuan lan bat egiten dute bitartekaritzarekin. Zure gorputza saltzeaz gain, desohorea da, beste gauza batzuk ere izan daitezke. Ez ditzagun gure gorputzak eta desioak moralki onartu: sexua izan dezakezunarekin, zure gorputza aldatu nahi baduzu, maitasunik gabeko sexua izan nahi baduzu, diruagatik, zergatik ez? Heterosexuala dena, harreman monogamoak, maitasunez erreproduzitzen dituenak bakarrik dago baimenduta? Nork dio ondo edo gaizki dagoela? Prest al gaude adostasun mota desberdinei buruz pentsatzeko?
- Proxenetismoa ez da pertsonen salerosketa bezalakoa. Batzuetan babesa dakar. Emakume askok prostituzioan jarduten dute beste lan-aukerarik ez dutelako eta diru-sarrerak behar dituztelako; ez da zerbait maitatua, baina lan bat gehiago da eta ez du atzeratzen. Eskubideen aldeko jarrerak sexu-lanean diharduenaren eskubideak defendatzen dituzte, ez irabaziak dituenarenak. Eskubideen eta baldintzen esparru hobea lortzeagatik ez zaio industriari mesede egiten. Arlo horretan, emakumeen eta emakumeen arteko jarreraren arteko aldea da nagusi.

2. Indarkeriak ez badira punitibismotik jorratzen, nola?

- Gizarte zibilak badaki zigortzeak ez duela egoera hobetzen, ez duela ondorio positiborik espetxera doanarengan, ez eta kausekin amaitzen ere, baina bide hori areagotu egiten du estatuaren subiranotasuna zalantzan ez jartzeko (herritarrak babestean oinarritua), emozionaltasunerako joera dagoelako (auzira ez joatea, baizik eta gertatu denaren aurkako jarrera erakustea) eta/edo kontrol-metodo neoliberalekin funtzionatzen ari delako.
- Feministok ere egiten dugu, egin beharrekoa delako (gure papera: zerbait egitea) edota emozio bat sortzen digulako (indarkeriak eta hori egiten duenak gorrotoa sortzen digu).
- Zigorren aurka joateak ez du esan nahi ezer ez egitea, baizik eta zibilizazio-aldaketa bat pentsatzea eta orainerako, bitarterako eta etorkizunerako neurriak sortzea.
 - Kaleko jazarpena: diskurtso penitibista ez erabiltzea, baina nork bere burua babestea eta defendatzea eta indarkeria ez-fisiko/sotilak ikusaraztea.
 - Biktimaren estatusa: indarkeriak ikusaraztea terminoak ahuldu gabe.
 - Salatu: zigorraren bila ibili ez arren, salaketa jarri, zigorgabetasuna sortu eta geldiarazteko.
 - Sistema judiziala: sartzeko mekanismoak hobetzea, batez ere eredugarriak ez diren biktimenak.

3. Termino jakin batzuk erabiltzea ez al da diskriminatzailea?

- Mugimenduak, kolektiboak eta pertsonak hitz batzuez jabetzen dira eta harrotasunez aldarrikatzen dituzte. Hala bada, erabil ditzakegu, nahiz eta kasu batzuetan pertsona horiek bakarrik erabili nahi duten beren burua. Marika, puta, langile komertzialak, ez da (in) hitza zuzena, testuingurua baizik (nork, nola eta zein unetan erabiltzen den).

GAKOAK

- Gorputzen araugintzari buruzko arkitektura eta logika bat sortzen ari da, eta moral eta ideologia baten aplikazioari buruzkoa arlo instituzionalean, juridikoan eta zehatzean, postulatu neokontserbadoreak defendatzeko sare oso konektatu batean.
- Genero-indarkeriak ez dira arlo penaletik soilik konpontzen. Kolektiboki pentsatzea epe eta testuinguru desberdinetarako ikuspegi eta neurri egokietan (eraikuntza sexuala eta generikoa eraldatzeko hezkuntza, biktimei eta bizirik atera direnei laguntzea, bitartekotza).
- Feminismoa indartu egiten da Hegoalde Globaletik gidatutako bere moralari eta elkartasunari buruzko elkarrizketarako eta hausnarketa kritikorako espazioak baimentzen direnean.

ONDORIOAK

VI. Topaketa hauetan, kontinente eta herri ezberdinetako egoerak eta borrokak bertatik bertara ezagutzeko aukera izan dugu; gatazka armatuak, erauzte-espolioak, estatu-kolpeak, demokraziak, joera diktatorialetako gobernuak, etab.

Egiaztatu ahal izan dugu fundamentalismoek maila lokalean eta globalean izan duten gorakada, bai eta horien adierazpen desberdinak partekatzen dituzten elementu komunak ere: zertan zentratzen diren, nola adierazten diren eta nola artikulatzen diren. Era berean, muturreko adierazpenak zabaltzeko aukerari buruz hausnartu da.

Argi geratu da, halaber, neoliberalismoaren eta neokontserbadurismoaren, eredu ekonomikoaren logikaren eta mekanismoen eta kultura-ereduaren ardatz eta lehentasunen arteko bat-etortzea, biak ala biak nagusitzeko eta normalizatzeko asmoz. Biak familia nuklear heteropatriarkalaren beharrarekin eta defentsarekin, giltzarri gisa, honako hauekin: indarkeria, lanaren banaketa sexuala, emakumeek tokian tokiko eta zaintza-kate globaletan dituzten zainketen gaineko erantzukizuna, rol-funtzio-lekuen balio desberdina, sexualitatearen kontrola eta emakumeen nahia, DDSSYRRak mugatzea, identitate sexu-generikoak ezkutatzea/diskriminatzea/jazartzea, nortasun sexu-generikoak eta askotariko komunitateak izatea, Biak, beraz, antifeministak.

Azkenik, Topaketetan feminismitik bizipenak eta erresistentzia-estrategiak trukatu ditugu. Ikusi dugu oso garrantzitsua dela feminismo plural bat eraikitzen jarraitzea, tokikoa eta globala, barne-eztabaidarako irekia, LGBTIQ+ komunitatea partaide izango dena. Halaber, erresistentziak eraikitzea, herrien arteko eta mugimenduen arteko elkartasun horizontalak ehunduz; belaunaldien arteko erresistentziak, emakumeen lidergoekin eta ezarritako arauditik ateratzen diren gorputz eta identitateekin.

Espero dugu topaketa hauetan partekatutakoak berdintasun-politikak eta fundamentalismoen aurreko erresistentziak birpentsatzen laguntzea, bai eta nahi dugun eraldaketa berriz irudikatzen eta eraikitzen jarraitzea ere. Hori guztia arrazakeriaren aurkako ikuspegi antikolonial eta feministatik.

Errelatoriaren textua, **Sorginlore Gizarte Elkarteko** kidea den Assumpta Ayerdi Olaizolak idatzia da.

Fundamentalismoen inguruko VI Topaketak ondorengoek antolatu eta finantzatu dituzte:

